

KÖZOKTATÁS

A KÁRPÁTALJAI MAGYAR PEDAGÓGUSSZÖVETSÉG LAPJA

XX. ÉVFOLYAM, 2016/1. SZÁM

Édes, ékes anyanyelvünk

Január 30-án a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán rendezték meg a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) Karádi László helyesírási vetélkedőjét, amellyel kezdetét vette a szövetség idei tantárgyi vetélkedőinek sora.

Dr. Orosz Ildikó, a KMPSZ elnöke, a Rákóczi-főiskola rektora köszöntve az általános és középiskolák, valamint a líceumok diákjait, megemlékezett a verseny névadójáról, Karádi Lászlóról, a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola egykori magyartanáráról, aki magyar szako-

sok nemzedékeit készítette fel a továbbtanulásra. A versennyel emlékezett meg a KMPSZ a magyar kultúra napjáról is, hiszen kultúránk alapja „ízes, szép, Európában egyedi, sajátos, pótolhatatlan” anyanyelvünk. Nyelvünk szeretetéről, tiszteletéről, megbecsüléséről és annak minél magasabb szintű műveléséről szól e verseny, amelyen idén mintegy 400 versenyző vett részt. em

A 2-3. oldalon a kárpátaljai magyar oktatás fontosabb eseményeiből szemezgetünk **Krónika** rovatunkban

ÚJABB KÖZÉPISKOLÁK MŰKÖDNEK EGYÜTT A RÁKÓCZI-FŐISKOLÁVAL

Az eddigi 25 után újabb hét magyar középiskolával kötött együttműködési szerződést a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola február 20-án.

(Folytatás a 2. oldalon)

ISKOLAI VIZIT

Múlt, amely kötelez

(A Beregszászi 6. Számú Általános Iskolában jártunk)

(4–6. oldal)

ANYANYELV ÉS PEDAGÓGIA

Kiutkeresés – módszertani megújulással

(7–12. oldal)

OKTATÁSI SEGÉDANYAGOK

Szerves vegyületek nevezéktana. Az IUPAC alapelvei

(16–20. oldal)

PEDAGÓGUSPORTRÉ

„...állhatatosan és hűségesen munkálkodjatok – és nemcsak iskoláitokban.”

(Interjú Czébely Lajos viski magyartanárral)

(21–22. oldal)

HONISMERET

„Ruha teszi az embert”

Adalékok a kárpátaljai népviselet kutatásához

(23–26. oldal)

HONISMERET

Ismeretlen portré a fiatal Lehoczky Tivadarról

(30–31. oldal)

Múlt, amely kötelez

Sokféle szempont alapján mondhatunk véleményt egy iskoláról. Megítélhetjük felszereltsége, népszerűsége, tanárainak képesítése, a továbbtanuló diákok száma alapján. De mi válhat nagyobb dicsőségére egy olyan intézménynek, amely a fiatalok tudással és értékekkel való felvértezésén fáradozik, mint amikor egykori diákjai valami egyetemes, egész közösségünk számára értéket képviselőt teremtenek, vagy idővel saját gyermekeik pallérozására is azt az intézményt választják, amelyben maguk nevelkedtek? Rovatunkban ezúttal a Beregszászi 6. Számú Általános Iskolát mutatjuk be, amelynek számos egykori diákja vívott ki elismerést a szakmájában.

A KEZDETEK

Fring Erzsébet, az intézmény szervezőpedagógusa néhány évvel ezelőtt szakmunkájában foglalta össze az intézmény történetének főbb állomásait. Érdekes munkája nyomán felidézni a főbb állomásokat. A történet egészen az 1800-as évek második feléig és a helyi népiskoláig nyúlik vissza.

Fring Erzsébet

– 1862-ben már annyi tanulója volt a beregszászi népiskolának, hogy négyosztályos al-gimnázium felállítását határozták el – meséli Fring Erzsébet. – 1864-ben bérelt helyiségben kezdődött meg a tanítás az első osztályban, de még az évben le-rakták az új iskola alapkövét az egyházmegye és Lónyai János beregi főispán anyagi hozzájárulásával. Az új épületet 1867-ben vették birtokukba a beregszászi tanulók. A csekély al-gimnáziumi alapból a fenntartás alig volt keresztlívhető. A tanintézetet pusztán létének biztosítása végett 1874-ben állami-lag segélyezett községi polgári iskolává minősítik át. Dr. Trefort Ágoston vallás- és közoktatás-ügyi miniszter 1883. évi beregszászi látogatásának köszönhetően 1884-től állami polgári fiúiskolaként működik. Ezt az intézményt tekintjük iskolánk bölcsőjének.

1939. július 12-én kelt 63.983–1939 számú rendeletében a vallás- és közoktatás-ügyi miniszter elválasztotta a fiúiskolát a leányiskolától. A polgári leányiskola a Bocskai utcán álló épületben folytatta tevékenységét, a fiúiskola maradt az Attila utcai (ma Sevcsenko utca) épületben.

Az 1939–1940-es tanévben az iskola megbízott igazgatója Papp Lajos volt. A polgári iskolák az 1939–1940. évi területrendezések eredményeként négyosztályosak lettek. A polgári iskola célját a következőképpen határozták meg: „...Gyakorlati irányú iskolafaj, mely a maga sajátos eszközeivel igyekszik minél inkább az életre nevelni. Ter-vünk úgy van összeállítva, hogy a polgári négy osztályát végzett tanuló ne csak a nemzeti műveltség alapelemeivel ismerkedjék meg, de más iskolában való tovább tanulás-ra is képes legyen, a rajz- és kézimunka oktatás elmélyítése révén pedig kézügyessége, ízlése is fejlődjön, s ezzel alkalmassá váljék az ipari munka számára...”

Az 1939–40-es tanévben az iskolának 286 tanulója volt. A tanári testület 11 oktatóból és 4 hitoktatóból állt.

– A gyakorlati életre való nevelés céljait szem előtt tartva a következő tantárgyakat tanították: magyar, német, történelem, földrajz, természetrajz, természettudomány, mennyiség-tan, mezőgazdaságtan, közgazdaságtan, egészségtan, kézimunka, rajz, ének, testgyakorlat, hittan, vegytan – tudjuk meg Fring Erzsébettől. – Az iskolában önképzőkör működött, amely Petőfi Sándor nevét

A patinás iskolaépület

viselte. Összejöveteleiken a tagok főként szavaltak, de ének-számokat is előadtak és felolvasásokat tartottak. Az iskolai rendezvényeken is felléptek.

További szakkörök is működtek: sportkör, diákfotó, ifjúsági Vöröskereszt, énekkar.

– Az iskolában szigorú követelményeknek kellett megfelelniük a diákoknak, bizonyára ezzel magyarázható, hogy mindössze 10 jeles tanulója volt ebben az évben az intézménynek. Végzősei viszont mindannyian megállták a helyüket az életben, sokan közülük közismert embe-rekké váltak. A Beregszászi Polgári Fiúiskola jeles tanulója volt például Kovács Vilmos költő, Kárpátalja egyik legnevesebb irodalmára.

Íme néhányan az iskola akkori neves pedagógusai közül:

Kvakovszky László: több mint húsz éven át volt igazgatója a polgári iskolának. Kiválóan szervezte meg az oktató-nevelő munkát, tanártársai, diákjai között megérdemelten szeretetnek és tiszteletnek örvendett. Nagy figyelmet fordított az iskola küllemére, szépítésére.

Lengyel Mihály: 1945-ben Karádi László és Popovics Tibor tanártársaival irodalomtan-könyvet állítottak össze a magyar iskolák számára, de az nem nyerte el az ungvári tankönyvkiadó elfogult szerkesztőinek tetszését és nem jelent meg. Kéziratban azonban sokáig for-gatták haszonnal magyar tanártársaik Beregszásztól Técsőig.

Karádi László: a primitív és korlátolt szovjet tanterven túlmenően igyekezett a lehető legtöbbet nyújtani tanítványainak. Megismertette őket a magyar irodalom nagyjaival, a magyar történelem legfonto-sabb eseményivel, ami nem volt veszélytelen dolog azokban az években. Arra törekedett, hogy diákjai megtanulják a helyes-írást, a fogalmazást. Sok tanítványa lett tanár, újságíró. Em-lékének tisztelegve nevezték el a KMPSZ évente megren-dezett helyesírási versenyét éppen róla.

Sztankovics Ferenc: a tanító énekkar vezetője volt. Az énekkar elnyerte a Kiváló Együttes címet, külföldön is felléptek. Az énekkar szólistája Huszti Jolán, az iskola alsós tanítónője volt.

Szintén alapos tudással vértették fel diákjaikat, csak a szépre és a jóra tanították a fiatalokat az olyan kiváló pedagógusok, mint **Pethák Endre, Rokiczky Béla, Horváth Mihály, Schenkner Margit, Harsányi Elza.**

– Az 1945-ös iskolareform keretében 1945. július 3-i hatállyal átszervezték a tankerület közoktatási rendszerét. Az 1945–1946-os tanévtől a népiskolák, polgári iskolák és gimnáziumok megszűntek, helyükbe a négyosztályos elemi, a hétosztályos (kétfokozatú: 4+3 éves) nem teljes középiskola és a tízosztályos (háromfokozatú: 4+3+3 éves) középiskola lépett. 1945-től tehát megszűnt a Beregszászi Polgári Fiúiskola, épületében a Beregszászi 6. Számú Általános Iskola működött tovább.

AZ ISKOLA NAPJAINKBAN

A közel másfél évszázados múlt után lássuk a jelent! Az iskola mindennapjairól File Klára igazgatót faggattuk, akinél mindenekelőtt a tanulók

File Klára

száma felől érdeklődtünk, hiszen napjainkban ez egyre több magyar tannyelvű oktatási intézményben jelent gondot.

– A gyermeklétszám iskolánkban növekvő tendenciát mutat – mondja az intézményvezető. – Egyre több elsőst íratnak be hozzánk, és más iskolából is jönnek diákok. A tanulói létszám tekintetében a mélypontnak azt a néhány évvel ezelőtti tanévet tekinthetjük, amelyben mindössze 153

tanulónk volt. Idén viszont 168 diák tanul iskolánk 9 évfolyamán. Párhuzamos osztályunk jelenleg nincs. Az első osztályba 28, a másodikba 26, a harmadikba 23 diák jár, s a felsőbb évfolyamokon tovább csökken az osztálylétszám.

– **A pedagógusok elvándorlása miként érinti az intézményt?**

– Főként férfiak hagyták itt mostanában az iskolát, akiket a katonai mozgósítás veszélye fenyegetett, de minden pedagógust sikerült pótolnunk.

– **Helyi tanerővel?**

– Két ukrán szakos pedagógust vettünk csak fel. A nálunk dolgozó tanárok többségének két szakirányból is van végzettsége, így – mivel ők két tantárgyat is tanítani tudnak – „házon belül” tudtuk megoldani a tanárhányt. Jelenleg tizennyolc tanár dolgozik nálunk teljes állásban, további három pedig óraadóként erősíti a kollektívát. Többségük a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán végzett első vagy másoddiplomás képzésen. Tulajdonképpen kevés olyan tanár dolgozik nálunk, aki ne kötődne a főiskolához. Fiatal a tanári kar. Munkatársaink többsége 30 és 40 év közötti, tehát most vannak a legaktívabb korban: már kellő pedagógusi tapasztalattal rendelkeznek, de még eléggé agilisek is.

– **Az Önök intézményében sok fiatal, leendő pedagógus vezeti le első óráit...**

– Iskolánk több mint egy évtizede a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola egyik gyakorlóiskolája. Hozzánk járnak hospitálni a leendő tanítók és tanárok. Eleinte csak végignézik a mi pedagógusaink óráit, később már ők is vezetnek foglalkozásokat. Folyamatosan vannak gyakorlókaink, sokszor teljesítik szakmai gyakorlatukat nálunk egykori diákjaink is. Mindig örülünk, ha ismerős arcokat látunk. Mint utaltam már rá, munkatársaink közül is többen a főiskoláról kerültek ki, főleg az alsós tanítónkra igaz ez.

Rajtuk kívül is sok egykori tanulónkra lehetünk büszkék. Iskolánkban, vagy e falak között is tanult például Kovács Vilmos költő, Weinrauch Katalin költő, Punykó Mária, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapjának, az *Irkának* alapító főszerkesztője. Számosan kötődnek szorosan iskolánkhoz azok közül, aki Kárpátalján elérték valamit az anyanyelvükön, az anyanyelv művelése terén, és erre büszkék vagyunk.

– **Hogyan tud az iskola épülni, fejlődni?**

– Az iskolaépület az 1800-as években épült, és sokáig semmilyen nagyobb javítás nem történt itt. A Keleti Partnerség Program keretében sikerült lecserélnünk a 2015–2016-os tanévre a nyílászárókat, és a tervek szerint hamarosan a padlócsere is megvalósul. A múzeumunk padlózata a Beregszászi Polgármesteri Hivatal támogatásával készült el. A vizesblokkot a Nemzetstratégiai Kutatóintézet támogatásával, az étkezde ablakait és a kerítést Csepel Önkormányzatának jóvoltából sikerült felújítanunk, illetve kettejük segítségével egy vadonatúj, jól felszerelt számítástechnika szakteremmel is gazdagabbak lettünk.

– **Milyen eredménnyel szerepelnek diákjaik a tanulmányi versenyeken?**

– A Zrínyi Ilona matematikaversenyen, a Drávai Gizella nyelvhasználati versenyen, a különböző szavalóversenyeken is ért már el diákunk előkelő helyezést. Ezekben a vetélkedőkön mindig jól szerepelnek iskolánk növendékei. Folyamatosan arra ösztönözzük a tanulókat, hogy legyenek ott, vegyenek részt a különböző tantárgyi vetélkedőkön, mert sok tapasztalatra tehetnek szert az ilyen alkalmakkor.

– **Az iskola elvégzése után hol folytatják tanulmányukat a diákok?**

– Sok diákunk választja a Munkácsi Szent István Líceumot, a Beregszászi Szolgáltatási Líceumot, a Jánosi Mezőgaz-

dasági Líceumot, illetve most már a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetét is. Középiskolába egyre kevesebben iratkoznak be, inkább a szakiskolák a népszerűek.

– **RENDEZVÉNYEK, ÜNNEPEK, NEVELÉS**

Az iskola mindennapjait szakkörök, iskolai rendezvények teszik színesebbé, változatosabbá.

– A szakkörök teljes egészében a Beregszászi Gyermekek Alkotóház feladatkerébe tartoznak, annak pedagógusai járnak hozzánk úgynevezett „órán kívüli” foglalkozásokat tartani – folytatja az iskolai élet bemutatását File Klára. Jelenleg kézilabda-, irodalom- és képzőművészeti szakkör várja az érdeklődő diákokat. A szakkörök segítségünkre vannak a különböző versenyekre, iskolai rendezvényekre való felkészülésben is. Szerintem fontos, hogy az iskolai rendezvényeket mindig közösen találjuk ki a kollektívával. Igazi csapatmunka ez: csak egy ötlet kell valakitől, s onnantól mindenki hozzátesz valamit az elképzeléshez. Egymást kiegészítve dolgozunk.

– A 2005–2006-os tanévtől kezdve minden hónapban egy-egy tantárgyi hét kerül megrendezésre iskolánkban: októberben biológia, novemberben történelem, decemberben földrajz, februárban angol hét, márciusban Sevcsenko-napok és magyar hét, áprilisban a művészet hete – folytatja Fring Erzsébet. Június első napjaiban rendezik a gyermeknapot. Ebből az alkalmából jó hangulatú író-olvasó találkozót szervezünk, amelyen Weinrauch Katalin gyermekíró mesél és játszik a gyerekekkel. Weinrauch Katalin egyébként is gyakori látogatója az iskolának. A népszerű gyermekversek és mesekönyvek szerzője könyvtári foglalkozásokat tart, bemutatja új könyveit, amivel feledhetetlen élményt nyújt, az olvasás szeretetére neveli a gyerekeket. Az iskolában 8 éve működik

énekkar, amely nemcsak az iskolai rendezvényeken örvendeztetni meg hallgatóságát, de rendszeresen részt vesz a városi művelődési szemlén, ahol dobogós helyezéseket ér el. Az ének-karnak az iskola életében is fontos szerep jut, hiszen fejleszti a gyerekek zene- és énekkultúráját, érzélemvilágát, közösségi élményt nyújt, ünnepivé teszi az összejöveteleket. Az énekkar repertoárja igen változatos: Kodály Zoltán és Bartók Béla népdalfeldolgozásai, Bárdos Lajos biciniumai, reneszánsz madrigálok, néger spirituálék, Schubert-dalok, Leontovics-feldolgozások mellett modern dalok is műsoron vannak. Az a cél, hogy a növendékeknek sikerélményben le-

gyen része, ezért pedagógusok és diákok mindig együtt választjuk ki az új dalokat, hisz csak szívből lehet szépen énekelni.

– Az eredményes oktatáshoz, a jó tanuláshoz nem kellenek komplikált módszerek, csupán alaposságra van szükség – vallja Fring Erzsébet. – Fejleszteni és erősíteni kell a tanulók önbecsülését, ki kell aknázni személyiségük rejtett tartalékait, és ösztönözni kell őket a rendszeres munkára, a rendszeres tanulásra. E cél elérése érdekében az iskola pedagógusai úgy végzik munkájukat, hogy tanulóik számára a tanulás és a tudás is öröm legyen, hogy életvidám, jókedvű gyermekeként éljék meg az iskolában töltött éveket.

Az idei Drávai Gizella nyelvhasználati verseny résztvevői

A pedagógusok mindent megtesznek azért, hogy tanítványaik a tudás mellett szeretetben is részesüljenek – azok is, akiknek esetleg a családban ebből igen kevés jut –, hogy az iskola ne csupán a tudásszerzés helyszíne

legyen, hanem a gyerekek igaz emberré váljanak itt. Hogy megtanulják: a másik embernek örömet szerezni ugyanolyan boldogság, mint amikor mi részesülünk ebben az ajándékban.

Espán Margaréta

Emlékük örök

Az iskola két talán legmeghatározóbb pedagógusa **Drávai Gizella** és **Horváth Anna** volt. Ma mindkettejük nevét emléktábla őrzi az iskolában.

Drávai (született: Legeza) Gizella műfordítóként, tankönyvszerzőként és magyar szakos tanárként egyaránt ismert és elismert. 1911. május 7-én született Beregszászban, s szülővárosa kulturális életének meghatározó alakja volt.

1926 és 1930 között az ungvári tanítóképzőben tanult. Tanulmányai befejeztével tizenégy éven át, 1944-ig elemi iskolai tanítóként dolgozott többek között Tiszaújlakon, Jánosi-ban, Balazséron, Rakaszon. Később a Beregszászi 4. Számú Középiskolában, majd – egészen nyugdíjazásáig – a Beregszászi 6. Számú Általános Iskolában tanított, ahol magyar nyelvet és irodalmat oktatott, és ő vezette az iskola Petőfi Sándor Irodalmi Körét.

Számos kárpátaljai író, költő, újságíró útját egyengette.

1981. augusztus 28-án hunyt el. Munkásságát

2000-ben posztumusz Pro Urbe díjjal ismerték el.

Az ő nevét viseli a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség által az általános iskolák 3–8. osztályos tanulói számára évente megrendezett nyelvhasználati verseny, amelynek hagyományosan a Beregszászi 6. Számú Általános Iskola ad otthont. A verseny keretében a szervezők fellevenítik Drávai Gizella, Gizi néni életének legfontosabb állomásait és történéseit, megkoszorúzzák emléktábláját, amelyet Horváth Anna készített.

Horváth Anna szintén Beregszász szülőtte – festő, szobrász, keramikus, éremkészítő, grafikus, a Magyar Művészeti Akadémia tagja. Vasutas családban született 1924-ben. 1944-ben szülővárosában érettségizett, majd a helyi vasútállomáson állt munkába. Később, 1946-ban a beregszászi téglagyár csempekészítő műhelyében kezdett el dolgozni. A téglagyár meghatározó helynek bizonyult életében, hiszen itt ismerkedett meg későbbi munkáinak alapanyagával, továbbá sok alkotásához szolgáltatott az ihletet a gyár dolgozó.

Autodidakta módon sajátította el az alkotás alapjait. Rendszeresen jelentkezett munkáival járási és megyei, később közársasági kiállításokon. A képzőművészet mellett újságíróként is tevékenykedett, 1957-től publikált. A XX. század hatvanas

éveitől mintegy 30 éven át vezetett rajzsakkört és okította a gyerekeket művészettörténetre a Beregszászi 6. Számú Általános Iskolában. Szakmai elismerései közül kiemelkedik az Ukrajna Erdemes Művésze cím, a Pro Cultura Hungarica díj, a szülővárosa által adományozott Pro Urbe díj és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének Nívódíja.

Szülővárosában érte a halál 2005-ben.

Horváth Anna emlékét hűen őrzi egykori munkatársai. 2016. január 22-én, a magyar kultúra napján emléktáblát és iskolamúzeumot avattak a tiszteletére. Az iskolamúzeumban mindenki Anna néniének több tucat eredeti rajza, grafikája, számos kisplasztikája, szobra, érme is megtekinthető.

Drávai Gizella és Horváth Anna emléktáblája az iskola folyosóján

Az alaposabb ismerkedést a művész életét és munkásságát bemutató fényképek, életrajzi adatok segítik.

A múzeumban kialakítottak egy emléksarkot Drávai Gizella számára is. Az iskola vezetői szeretnék arra buzdítani Gizi néni egykori tanítványait, hogy írjanak visszaemlékezéseket tanámőjükről, melyeket egy füzetbe kötve őriznének meg az utókor számára.

A tervek szerint az iskola a közeljövőben felveszi Horváth Anna nevét. Már megszületett a Beregszászi Városi Tanács erre vonatkozó rendelete, csupán az oktatási törvény beharangozott változása miatt várnak még a névfelvéttel a kezdeményezők, mivel az átalakítás az iskolák helyzetét is befolyásolhatja.

gyei Miszticére költözött. Már gyerekkorában is szeretett rajzolni, festegetni. Később megismerkedett a helyi ruszin templomok szentképeivel. Máriapócon, Máramarosszigeten és Szatmáron tanult tovább. Tizennégy éves korában kisregényt, egy évvel később színművet írt. Apja elvesztése után nem képezhetette tovább magát festőiskolákban, talán ezért is választotta a mérnöki pályát. Megismerkedett Petőfi Sándorral, a barátja lett, és a költő portróját is megfestette. 1848-ban Lehoczkyhoz hasonlóan tűzér hadnagyként szolgált Bem seregében, ahol elkészíthette több tábornok portróját.

1850-ben lehetősége nyílt Pesten tanulmányozni a festészetet, de közben verseket is írt. Két évvel később megnősült, ám nem hagyott fel az alkotással, Szatmár megyében számos oltárképet készített.

Nagy Gyöngyvér kutatásai kimutatták, hogy az egyház részére festett képeinek a száma meghaladja a 85-öt. Ugyanakkor termékenynek bizonyult a táj- és portréfestészetben is. Megörökítette többek között a szlatinai sóbányát, ezt a képet ma a soproni bányamúzeum őrzi. Pesten is kiállíttatta képeit, melyeket előszeretettel vásárolt a közönség.

1858-ban családjával Munkácsra települt, ahol a város és a környék – Nagylucska, Felsőschönborn, Szerednye, Beregvégardó stb.– templomaiba festett oltárképeket. Ebben az időben jelentkezett először szembevettsége, amelyet ekkor még sikerült kikezelní, de 1863-ban a nagybányai főoltár megfestését már csak nehezen tudta befejezni, s ez lett az utolsó műve. Látása a későbbiekben tovább romlott, a kezelések sikertelenek voltak. Ebben az időben a költészetet próbálkozott, 1870-ben népszerű verseskötetet adott ki *Mezey József költeményei* címmel. Végül feleségével, Guzmán Paulinával Promontorra (Budafok) települt, ahol 1882. szeptember 8-án hunyt el.

Az eddig ismert egyetlen, 1907-es Lehoczky-portré

Nagy Gyöngyvér előadásában idézte a *Művészet* című folyóirat 1910. évi 6. számát, amely szerint Mezey József emlékét akkor is meg kellene őrizni, ha nem festett volna egyetlen képet sem, egyszerűen Petőfivel kötött barátsága miatt.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a Lehoczky Társadalomtudományi Kutatóközpont által szervezett konferencia révén tovább gyarapodtak ismereteink a Lehoczky-hagyatékról. Amellett, hogy bemutathattuk a polihisztor terjedelmes első világháborús krónikájának kiadás előtt álló kéziratát, megismerkedhettünk a központunk névadóját ábrázoló egyetlen ismert festménnyel, amely tovább gazdagítja vidékünk művelődéstörténetét.

Dr. Csató György
történész, II. RFKMF

FORRÁSOK ÉS

IRODALOM:

1. Halálozások. Vasápmi Újság, 1882. 38. sz.
2. Pesti Hírlap, 1882. 249. sz.
3. Keresztyén Balázs. Kárpátaljai művelődéstörténeti kislexikon. Budapest–Beregszász, 2001. 176–177. old.
4. Lehoczky Tivadar. Beregvármegye monographiája. Ungvár, 1881. II. 148–150. old.
5. Mezey József költeményei. Pest, 1870.
6. Szinyei József. Magyar írók élete és munkái. VIII. kötet. (Löbl–Minnich).
7. Farkasfalvi Imre. Régi magyar festők (Mezey József). Művészet. Szerk. Lyka Károly. 9. évf. 6. sz. 224–237. old.

In memoriam Kiss István

Életének 75. évében távozott az élők sorából Kiss István, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség egykori alelnöke, a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola főigazgató-helyettese.

Kiss István 1941. február 1-én született Nagyszőlősen. Középiskolai tanulmányait 1958-ban fejezte be a Beregszászi 4. Sz. Kossuth Lajos Középiskolában. 1960-ban felvételt nyert az Ungvári Állami Egyetem fizika–matematika szakára, ahol 1965-ben diplomázott. Általános iskolai tanárként helyezkedett el, majd a katonai szolgálat után a Beregszászi 18. Számú Ruhaiipari Szakközépiskolában dolgozott előbb tanárként, azután igazgatóhelyettesként. A szakközépiskolában szorgalmazta a magyar tannyelvű csoportok beindítását, a kapcsolatok kiépítését hasonló profilú magyarországi iskolákkal. Az 1991-ben létrejött Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség egyik alapító tagja, elnökségi tagja, majd egy időben alelnöke volt. Az 1994-ben Beregszászon beindult magyar nyelvű felsőoktatási képzés helyi koordinátora, 1996-tól nyugdíjba vo-

nulását pedig az önálló Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola főigazgató-helyettese volt.

Kiss Istvánt okos, művelt, érdeklődő tanáremberként ismerték a városban. A helyi magyar közösség köztisztelőben álló tagja volt.

A főiskola önállósulásának 10. évfordulójára megjelent emlékkönyvbe ezt írta:

„Mi sem megváltani akaruk azt a földet, talpalatnyi földet, melyet szülőföldünknek nevezhetünk, hanem megállítani azt a fájdalmas, a hatalom által hallgatólagosan és ténylegesen támogatott folyamatot, mely a magyarság, a magyar nyelv rohamos kihálásához, elcsökevényesedéséhez vezetett... Szerettünk volna tenni valamit a gyepük közelében élőkért, akiket nem a kivándorlás, hanem a hatalmon lévők akarata-döntése szakított el az anyaországtól. Sikerült-e vagy sem – az utókor tiszte eldönteni.”

Nagy öröme, még megérte a főiskola felvirágzását. Nyugdíjba vonulása után többször ellátogatott az intézménybe, részt vett jubileumi rendezvényeinken.

Emlékét megőrizzük.

KÖZOKTATÁS

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség lapja

Főszerkesztő: Kacsur Gusztáv

A szerkesztőbizottság: Orosz Ildikó (elnök), Benedek Imre, Kész Barnabás, Nagy Sándor, Nagy-Dajka Enikő, Szántó Edit

Tördelészerkesztő: Fábrián Zoltán

Olvasószerkesztő: Riskó Márta

Fotók: MTI, KMP SZ, Kárpátalja hetilap

Kiadja a KMP SZ megbízásából

a Kálmán Nyomda (90202 Beregszász, Kossuth tér 4.)

Felelős kiadó: Orosz Ildikó

Lapengedély száma: 3T N 5, **Példányszám:** 1500

Levelezési cím: 90202 Beregszász,

O. Kobiljanszka u. 17. Tel.: (8-2-41)-2-37-47

web: www.kmpsz.uz.ua **e-mail:** info@kmpsz.uz.ua

Megjelenik a BETHLEN GÁBOR ALAP TÁMOGATÁSÁVAL

A szerkesztőség nem feltétlenül ért egyet a lapban megjelenő szerzői véleményekkel. A publikációkban közölt tényekért minden esetben a szerző viseli a felelősséget. A beérkező kéziratok közlésének és szerkesztésének jogát fenntartjuk, visszaküldésüket nem vállaljuk.